

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-4232-17/2023. számú ügyben

Az iskolaórség rendszerének átfogó vizsgálata során a Kiskunfélegyházi
Platán Utcai Általános Iskolában tett helyszíni látogatással összefüggésben

(előzményi ügy: RI-AJBH-629/2023)

Előadó: Dr. Martikán Erzsébet

Érintett szervek:

- Kiskunfélegyházi Platán Utcai Általános Iskola,
Kiskunfélegyháza
- Országos Rendőr-főkapitányság Bűnügyi Főigazgatóság
Bűnügyi Főosztály Iskolapartnerségi Osztály
- Bács-Kiskun Vármegyei Rendőr-főkapitányság

2023.

A vizsgálat megindítása

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) alapján a Rendőrség a nevelési-oktatási intézmények rendjének fenntartását – a nevelési-oktatási intézmény területén tanítási időben – iskolaőrség útján biztosíthatja. A nevelési-oktatási intézmény kérésére, együttműködési megállapodás alapján intézményenként egy fő, a Rendőrség munkavállalói állományában lévő iskolaőr látja el szolgálatát.

Az iskolaőr a rendőrségi törvényben meghatározott feladatokat ellátó, kényszerítő eszközzel felszerelt, sajátos jogokkal felruházott, szolgálati egyenruhával és szolgálati igazolvánnyal rendelkező személy, aki az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szervvel munkaviszonyban áll. Feladata, hogy az adott intézmény tanulói, pedagógusai, a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottai biztonságát sértő vagy veszélyeztető cselekményeket megelőzze, azokkal szemben megfelelően intézkedjen, biztosítva ezzel a köznevelési feladatok zavartalan ellátását. Az iskolaőr az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) irányítása alatt működik, intézkedéseinél az Rtv. szerinti jogorvoslati rendszer érvényesül. A 2020. szeptember 1-jétől működő iskolaőrség tevékenysége – lévén az intézkedéskezdeményszerzési és kényszerítőeszköz-alkalmazási lehetőséggel rendelkezik a diákokkal szemben – markánsan érinti a nevelési-oktatási intézményben tanuló gyermekek alapvető jogait.

Vizsgálati és eljárás-indítási lehetőségeimet az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) 18. §-a határozza meg. E § (1) bekezdésének f) pontja szerint vizsgálati hatáskörömbé tartoznak a rendvédelmi szervek. E § (4) bekezdése rögzíti továbbá *ex officio* eljárási jogosultságomat. A hivatkozott jogszabályhely szerint a hivatalból indított eljárás természetes személyek pontosan meg nem határozható, nagyobb csoportját érintő visszasság kivizsgálására vagy egy alapvető jog érvényesülésének átfogó vizsgálatára irányulhat. Mindemellett kiemelendő, hogy – különösen hivatalból indított eljárások lefolytatásával – megkülönböztetett fordítok a gyermekek jogainak a védelmére.¹

A fentiekre tekintettel a Bács-Kiskun vármegyei iskolákban szolgálatot teljesítő iskolaőrök tevékenységének átfogó vizsgálata céljából 2023. október 2-án hivatalból vizsgálatot indítottam.

A hivatalból indított vizsgálat keretében munkatársaim – az Ajbt. 21. §-ának (1) bekezdés d) pontja, valamint 22. §-a alapján, helyszíni látogatás keretében – több olyan oktatási intézményt is felkerestek, illetve a jövőben fel fognak keresni, amelyekben iskolaőr működik. Ebben a jelentésben a *Kiskunfélegyházi Plátán Utcai Általános Iskolában* szolgálatot teljesítő iskolaőr tevékenységét érintő helyszíni látogatás megállapításait összegzem.

A látogatás időpontja: 2023. október 2.

A látogatás résztvevői: Dr. Martikán Erzsébet és Gábor Brigitta

Az érintett alapvető jogok és alkotmányos elvek

- Az emberi méltósághoz való alapvető jog [Alaptörvény II. cikk]
- Az oktatáshoz való jog: „Minden magyar állampolgárnak joga van a művelődéshez. Magyarország ezt a jogot a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével, az ingyenes és kötelező alapfokú, az ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középfokú, valamint a képességei alapján mindenki számára hozzáférhető felsőfokú

---

¹ Ajbt. 1. § (2) bekezdés b) pont

oktatással, továbbá az oktatásban részesülők törvényben meghatározottak szerinti anyagi támogatásával biztosítja.” [Alaptörvény XI. cikk (1)-(2) bekezdés];

- A gyermekek védelemhez és gondoskodáshoz való joga: „Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.” [Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdés];
- A testi és lelki egészséghez való jog: „Mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez.” [Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdés].

Az alkalmazott jogforrások

- Magyarország Alaptörvénye;
- A Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről szóló 1991. évi LXIV. törvény, (a továbbiakban: Gyermekjogi Egyezmény);
- Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.);
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, (a továbbiakban: Gyvt.);
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: Köznev. tv.);
- A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.);
- A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.);
- A rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.);
- A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat);
- Az iskolaőrökről szóló 27/2020. (VII. 17.) BM rendelet (a továbbiakban: BM rendelet)
- Az iskolaország tevékenységéről szóló 19/2020. (IX. 10.) ORFK utasítás (a továbbiakban: ORFK utasítás).

A megállapított tényállás

Az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala Rendészeti Főigazgatóságának (a továbbiakban: Hivatal) munkatársait a **Kiskunfélegyházi Platán Utcai Általános Iskola** (6100 Kiskunfélegyháza, Platán utca 12.; a továbbiakban: Iskola) intézményvezetője, valamint az Iskolában szolgálatot teljesítő iskolaőr fogadta, akik beszámoltak az iskolaőri tevékenységgel kapcsolatos tapasztalataikról, észrevételeikről.

Az iskoláról

Kiskunfélegyháza város Bács-Kiskun vármegyében a Duna-Tisza közti homokhátság középső részén, a Kiskunságban fekszik, a Kiskunfélegyházi járás központja.

A *Kiskunfélegyházi Platán Utcai Általános Iskola* pedagógiai tevékenységének középpontjában a környezettudatos nevelés áll. Az intézmény a nevét is onnan kapta, hogy az épület udvarán hatalmas, védett platánfák élnek. 2017 óta ökoiskola, udvarukon magaságysban gyógy- és fűszernövények találhatóak, amelyeket az Iskola dolgozói, pedagógusai és diákjai közösen ápolnak, gondoznak. Ezen felül birtokolják a „madárbarát iskola” címet is, ami a madárvédelmen túl kiterjed a természettudományi oktatás magas minőségére is. 2019-ben és 2021-ben elnyerték az „Energiahatékony iskola” címet, 2022-ben pedig „Fogyasztói tudatosságra nevelő iskola” lett az intézmény. 2014 óta részese az iskola a „boldogságórák” programnak, aminek keretein belül megismerkedhetnek a gyermekek a pozitív pszichológia alapjaival és fő témáival.

Az Iskola társintézményként *Akkreditált Kiváló Tehetségpont*, ahol kilenc tantárgy keretében lehetőség nyílik a gyermekek számára az önfejlesztésre. Az intézményben fontos a

tudás mellett a szilárd, biztos ismeretek nyújtása, az egész életen át tartó tanulás megalapozása, a kulskompetenciák fejlesztése, a társadalmilag elfogadott értékek és hagyományok. Az Iskola célja a partnerközpontú szemlélet kialakítása: pedagógusoknak a szülőkkel, a diákokkal és más partnerekkel való szoros együttműködése.

Az intézmény a tehetséggondozás és felzárkóztatás módszereiben új tanulásszervezési eljárásokat vezetett be, úgymint a differenciált tanulásszervezés, a kooperatív technikák gyakorlati és a fejlesztő értékelés alkalmazása, valamint a tevékenységközpontú pedagógia.²

Az Iskola fenntartója a *Kecskeméti Tankerületi Központ*.

Az intézményvezető elmondása alapján 417 diák tanul az Iskolában. Az intézményvezető azt is hozzátette, hogy 48 gyermek beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, valamint 31 tanuló sajátos nevelési igényű, továbbá 12 gyermek hátrányos helyzetű.

Az intézményvezető elmondta, hogy az iskolaórség bevezetéséről az intézményvezető a tantestülettel együttesen döntött. Tavaly merült fel az iskolaóri intézmény bevezetése, áprilisban lehetőség adódott rá, amit meg is ragadtak. Az iskolaóri rendszer bevezetését megelőzően nem volt probléma az Iskolában, nem voltak jellemzőek az atrocitások, a megnövekedett tanulói létszám indokolta az intézmény bevezetését, prevencióssal jellemezhető. A pedagógusok örültek az iskolaóri intézmény bevezetésének, ugyanis nagy segítség számukra az iskolaór jelenléte.

Az iskolaóri tevékenységről, valamint az intézményvezetői észrevételekről

Az iskolaór április óta teljesít szolgálatot az intézményben. Elmondása szerint személyes kötődése nincs az Iskolához, azonban helyi lakos. Korábbi munkatapasztalattal releváns – rendészeti, pedagógiai, pszichológiai – területen nem rendelkezik.

Az iskolaór elmondta, hogy rendelkezik a feladatellátásához szükséges technikai eszközökkel, illetve biztosított számára zárható szekrény, számítógép, mobiltelefon, valamint internet-elérési lehetőség. Az előírt felszerelések – a formaruha, a rendőrbot, a vegyi eszköz és a bilincs – garantáltak az iskolaór részére.

Az iskolaór megérkezését követően magára ölti a formaruhát, ezt követően bejelentkezik a SharePoint rendszeren, és felveszi a koordinátorral a kapcsolatot. Elmondása szerint munkaidejében reggel 6.30-tól délután 15.30-ig az Iskola területén járőrözik, a szünetekben az udvaron tartózkodik és ügyel a gyermekek biztonságára.

Az iskolaór munkába állása óta jelentésköteles intézkedésre, valamint kényszerítőeszköz alkalmazására – állítása szerint – nem került sor. Az egyenruha látványa is elég a fiatal korosztály számára, gyakran visszatartó erőként is jellemzik a pedagógusok, azonban indokolt esetben a szóbeli figyelmeztetés kategóriájában merül ki a fegyelmezés.

Az iskolaór beszámolója alapján a diákok beszédesek, szoktak tőle segítséget kérni, például az órarendet vagy a mindennapi életüket érintő kérdésekben. Kapcsolatuk közvetlen, kellemes beszélgetések szoktak kialakulni a gyermekek váratlan kérdéseiből.

Az iskolaór praktikusnak és könnyen felhasználható ismereteknek tartja az iskolaóri képzésen elsajátított tananyagot, úgy véli, rendelkezik a feladatellátáshoz elengedhetetlen ismeretekkel. A tanegységen belül olyan javaslattal élne, hogy a pszichológiai rész mennyiségét csökkentené, azonban a bűnmegelőzés oktatási anyagának mennyiségét növelné. Gyakorlati

---

² <https://plataniskola.hu/alapdokumentumok/> (letöltve: 2023.10. 10.)

tapasztalata szerint a gyermekek fogékonyak és befogadóak, így hasznos lenne a bűnmegelőzési ismereteiket – preventív jelleggel, fiatalabb korban – bővíteni.

Az iskolaőr elégedett a munkakörülményeivel, az elképzeléseivel mérten nem csalódott, hosszú távon képzelel el magát iskolaőrként, akár nyugdíjig is maradna az Iskola alkalmazásában.

Az intézményvezető és az iskolaőr beszámolója alapján az iskolaóri tevékenységgel kapcsolatban panasz, illetve egyéb negatív annotáció nem érkezett, épp ellenkezőleg, mindenki optimistán áll hozzá az iskolaórhöz. A szülők örülnek az iskolaőr jelenlétének, megnyugvás számukra, hogy gyermekeik szakmailag képzett emberek által védelemben részesülnek. A pedagógusok is pozitívan állnak az iskolaóri intézményhez, míg a gyermekekből kíváncsiságot vált ki.

Az intézményvezető elmondta, hogy az Iskolában leginkább a diákok közötti feszültség az attribútum. Döntő többségében hangoskodás, szaladgálás fordul elő, így elsődlegesen preventív jelleggel döntöttek az iskolaőr jelenléte mellett. A gyermekek játékos természetükből adódóan gyakran nem a megfelelő helyen tartózkodnak az udvar területén belül, a játék hevében sokszor elkalandoznak és elfeledkeznek kötelességeikről, ilyen esetekben fontos szóban figyelmeztetni őket.

Az intézményvezető elégedett az iskolaóri intézménnyel, idilli helyzetként jellemzi a jelent, úgy gondolja, hogy az intézmény bevezetése kiváló döntés volt, a jövőben is szeretnék, hogy legyen iskolaőr az Iskolában.

A vizsgálat megállapításai

1. Az iskolaóri tevékenység ellátásának feltételei tekintetében

Az Rtv. 10/A. §-ának (2) bekezdése rögzíti, hogy az iskolaórséget az érintett nevelési-oktatási intézmény igényeinek megfelelően úgy kell megszervezni, hogy az biztosítsa az adott nevelési-oktatási intézmény pedagógusai, a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottai, illetve oktatói nemzeti köznevelésről szóló törvényben, illetve szakképzésről szóló törvényben meghatározott feladatainak zavartalan ellátását, a sérelmükre elkövetett jogellenes cselekmények megelőzését.

Az Rtv. 10/B. §-ának megfelelően az iskolaőr feladatai ellátáshoz szükséges tárgyi eszközök egy részének, valamint a saját használatra szolgáló helyiségnek a biztosítása az adott nevelési-oktatási intézménnyel kötött együttműködési megállapodás tárgya.

A BM rendelet és az ORFK utasítás vonatkozó normái értelmében az iskolaórség szervezése, a BM rendelet 7. számú melléklete szerinti formaruházat és felszerelési eszközök biztosítása és utánpótlása, 8. számú melléklete szerinti szolgálati igazolvány biztosítása, az iskolaóri tevékenység egyéb feltételeinek megteremtése, továbbá az iskolaőrök kiválasztása és képzése az ORFK és a vármegyei (fővárosi) rendőr-főkapitányság feladata.

A Hszt. 287/C. §-ának (22) bekezdése szerint az iskolaőr a nevelési-oktatási intézményben az iskolaóri feladatok ellátását akkor kezdeni meg, ha – a munkáltató által meghatározott határidőn, de legfeljebb a munkaviszony létesítésétől számított kilencven napon belül – sikeres iskolaóri vizsgát tett

- a) a törvényben részére meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazásával kapcsolatos elméleti ismeretekből, azok gyakorlati alkalmazásából,
- b) a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló törvényben, valamint a Büntető Törvénykönyvről szóló törvényben meghatározott rendelkezések ismeretéből, valamint

c) alapvető pedagógiai és gyermekpszichológiai ismeretekből.

A BM rendelet 3. §-ának (1) bekezdése szerint a munkaköri követelmények érvényre juttatása, a jelentkező iskolaári tevékenység ellátására való alkalmasságának megállapítása érdekében az egészségügyi, pszichológiai alkalmasságot, valamint a fizikai állóképesség követelményeinek való megfelelést a munkaviszony létesítését megelőzően és annak fennállása alatt és az e rendeletben foglaltak szerint időszakosan visszatérően vizsgálni és minősíteni kell.

A helyszíni látogatás során a Hivatal munkatársai meggyőződtek arról, hogy az iskolaőr rendelkezik a feladatellátáshoz szükséges formaruházattal, felszerelési eszközökkel, valamint saját helyiséggel és ahhoz tartozó egyéb szükséges eszközökkel. Az iskolaőr maga is úgy nyilatkozott, hogy a feladatellátás körülményei megfelelőek.

A rendelkezésre álló információk és az iskolaőr beszámolója alapján elmondható, hogy az iskolaőr a Hszt. szerinti szükséges képzést sikeresen elvégezte, tevékenysége ellátására alkalmas. Ennek tényét a következők is erősítik:

- az iskolaőr beszámolójából kitűnt, hogy maradéktalanul tisztában van a jogszerű intézkedési lehetőségeivel, azok korlátaival;
- az elsajátított kommunikációs eszközökkel sikerrel kezelt olyan konfliktusokat békés úton, amelyek akár komolyabb atrocitásokhoz is vezethettek volna;
- a gyermekek az iskolaőr tekintélyét elfogadták, mindemellett pedig bizalommal viseltetnek iránta, fordulnak hozzá akár segítségkérés okán, akár pusztán kíváncsiságból.

2. Az iskolaári tevékenység ellátása vonatkozásában

A Gyermekjogi Egyezmény 6. cikkének 2. pontja értelmében a részes államok a lehetséges legnagyobb mértékben biztosítják a gyermek életben maradását és fejlődését. Az 1. cikk alapján gyermeknek tekintendő az a személy, aki tizennyolcadik életévét nem töltötte be, kivéve, ha a reá alkalmazandó jogszabályok értelmében nagykorúságát már korábban eléri. A 19. cikk 1. pontja rögzíti, hogy a részes államok megtesznek minden arra alkalmas, törvényhozási, közigazgatási, szociális és nevelési intézkedést, hogy megvédjék a gyermeket az erőszak, a támadás, a fizikai és lelki durvaság, az elhagyás vagy az elhanyagolás, a rossz bánásmód vagy a kizsákmányolás – ideértve a nemi erőszakot is – bármilyen formájától mindaddig, amíg szüleinek vagy valamelyik szülőjének, illetőleg törvényes képviselőjének vagy képviselőinek, vagy bármely más olyan személynek, akinél elhelyezték, felügyelete alatt áll. Ugyanezen cikk 2. pontja alapján ezek a védelmi intézkedések szükség szerint olyan hatékony eljárásokat foglalnak magukban, amelyek [...] a fentebb leírt rossz bánásmód eseteiben hozzájárulnak a cselekmény felismeréséhez, bejelentéséhez, a jelentés illetékes helyre juttatásához, vizsgálatához, kezeléséhez és az esetek figyelemmel kíséréséhez; szükség szerint magukban foglalják a bírói beavatkozással kapcsolatos eljárást is. A 28. cikk 2. pontjának megfelelően a részes államok megtesznek minden alkalmas intézkedést annak érdekében, hogy az iskolai fegyelmet a gyermeknek, mint emberi lénynek a méltóságával összeegyeztethetően és a Gyermekjogi Egyezménynek megfelelően alkalmazzák.

A Gyvt. 6. §-a (4) bekezdésének megfelelően a gyermeknek joga van ahhoz, hogy a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségére káros szerek ellen védelemben részesüljön. Az (5) bekezdés rögzíti továbbá, hogy a gyermeknek joga van emberi méltósága tiszteletben tartásához, a bántalmazással – fizikai, szexuális vagy lelki erőszakkal –, az elhanyagolással és az információs ártalommal szembeni védelemhez. A gyermek nem vethető alá kínzásnak, testi fenyegetésnek és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetésnek, illetve bánásmódnak. E § (2a) bekezdése külön kiemeli továbbá, hogy a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermeknek joga van ahhoz, hogy fokozott segítséget kapjon a fejlődését hátráltató körülmények leküzdéséhez és esélyeinek növeléséhez. A Gytv. 5. §-a, valamint a Ptk. 2:10. §-a értelmében gyermeknek tekintendő az,

aki a tizennyolcadik életévét nem töltötte be, és törvényes házasságkötés útján sem vált nagykorúvá.

A Köznev. tv. 9. §-a értelmében a tanulók rendszeres nevelés-oktatása, az érettségi vizsgára, valamint a művészeti alapvizsgára történő felkészítése az iskola feladata.

Az Rtv. 10/A. §-ának (3) bekezdése rögzíti, hogy az iskolaőr a nevelési-oktatási intézmények rendjének fenntartásával össze nem függő kérdésben nem tehet javaslatot, és nem hozhat döntést.

Az Rtv. 10/A. §-ának (1) bekezdése alapján a Rendőrség a nevelési-oktatási intézmények rendjének fenntartását – a nevelési, oktatási intézmény területén tanítási időben – iskolaőrség útján biztosíthatja. Ugyanezen § előző pontban már hivatkozott (2) bekezdésének megfelelően az iskolaőr feladata, hogy biztosítsa az adott nevelési-oktatási intézmény zavartalan működését, megelőzze a jogellenes cselekményeket, illetve – figyelemmel az Rtv. 15-17. §-aiban foglaltak megtartására, a szükségesség és arányosság mércéjének megfelelően – intézkedjen azokkal szemben.

Az iskolaőr köteles a nevelési-oktatási intézmény, illetve a tanulók vagy az intézmény dolgozóinak biztonságát sértő vagy veszélyeztető személyt tevékenysége abbahagyására felszólítani. Ha az intézkedés alá vont személy az iskolaőr felszólításának nem tesz eleget, az intézkedő iskolaőr figyelmezteti, hogy szigorúbban lép fel. [Szolgálati Szabályzat 102/K. §] Tehát az intézkedés megfelelő sorrendje: először felszólítás, ennek sikertelensége esetén a jogkövetkezményekre való figyelmeztetés, ha pedig ez sem vezet eredményre, a szükséges intézkedések megtétele.

A Szolgálati Szabályzat 102/I. §-a rögzíti ugyanakkor, ha az iskolaőr a nevelési-oktatási intézményben olyan jogsértő magatartást észlel, illetve olyan magatartást hoznak a tudomására, amely rendőri intézkedést tesz szükségessé, köteles arról a Rendőrséget értesíteni rendőri intézkedés kezdeményezése érdekében.

Az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat vonatkozó rendelkezései alapján az iskolaőr kizárólag a következő intézkedéseket teheti:

- a feladatai ellátásához szükséges mértékben felvilágosítást kérhet (Rtv. 32. §);
- bűncselekmény, szabálysértés, baleset, egyéb esemény helyszínét biztosíthatja (helyszín biztosítása, Rtv. 43. §);
- a biztonságot sértő vagy veszélyeztető személyt tevékenysége abbahagyására felszólítja (Szolgálati Szabályzat 102/K. §), e személyt igazoltathatja (Szolgálati Szabályzat 102/M. §);
- az erőszakos jogellenes cselekményen tetten ért személyt feltartóztatja, visszatartja (amíg a rendőrök ki nem érkeznek) (Szolgálati Szabályzat 102/N. §);
- a szabálysértési- vagy büntetőeljárás során lefoglalható/bizonyítékként felhasználható dolgot ideiglenesen elveheti (a rendőrök kiérkezéséig);
- veszélyhelyzet, önveszély-okozás vagy öngyilkossági kísérlet megakadályozása érdekében intézkedhet (speciális biztonsági intézkedés), iskolát lezárhat.

Az Rtv. szerinti kényszerítő eszközök közül kizárólag a következők alkalmazására van lehetőség [Rtv. 10/C. § (2)] (a biztonságot sértő vagy veszélyeztető tevékenység megszakítása érdekében, az azt elkövető személlyel szemben, illetve tettenérés esetén):

- testi kényszer (Szolgálati Szabályzat 102/Q. §), azzal, hogy az iskolaőr – szemben a testi kényszer általános szabályaival – ütést vagy rúgást nem alkalmazhat;
- bilincs (Szolgálati Szabályzat 102/R. §), azzal, hogy alkalmazására – szemben a bilincselés általános szabályaival – kizárólag a visszatartott személy szökésének, önkárosításának megakadályozása érdekében van lehetőség, főszabály szerint kizárólag előre helyzetben (amely alól csupán akkor tehető kivétel, ha valaki aktívan ellenszegül, illetve támadó magatartást tanúsít); továbbá

- vegyi eszköz, illetve rendőrbot (Szolgálati Szabályzat 102/S. §), azzal, hogy az nem alkalmazható terhes nővel vagy gyermekkorúval szemben (a jogos védelem esetét kivéve) [Rtv. 61. § (2)].

A fentiekén túl az iskolaőrt felvilágosítás-adási és segítségnyújtási kötelezettség is terheli, amely alapján a hozzáforduló számára – tőle elvárható módon – köteles felvilágosítást adni, segítséget nyújtani (Szolgálati Szabályzat 102/H. §).

A fentiek alapján elmondható, hogy az iskolaőr tevékenységének másodlagosan és korlátozottan része a különféle intézkedések megtételének, kényszerítő eszközök alkalmazásának a lehetősége. A korlátozottság egyaránt megjelenik:

- területi alapon (az adott nevelési-oktatási intézmény területe),
- időben (az iskolaőr tevékenysége a tanítási időre korlátozódik, nincs lehetősége ezen túl szolgálatba helyezni magát), valamint
- terjedelemben (a rendelkezésre álló intézkedések és kényszerítő eszközök fajtája, valamint azok alkalmazásának lehetősége és módja vonatkozásában).

Tevékenységének elsődleges funkciója a nevelési-oktatási intézmény rendjét megzavaró, mások jogait sértő vagy veszélyeztető cselekmények pusztja jelenléttel, illetve mediatív és békés jellegű intézkedéssel való megelőzése. Az iskolaőr tevékenysége vonatkozásában markánsabban érvényesül az intézkedések, különösen pedig a kényszerítő eszközök alkalmazásának *ultima ratio* jellege, mint egy rendőr esetében, funkciója pedig alapvetően járulékos jellegű, azaz nem helyettesítheti a Rendőrség általános szabályok szerinti intézkedési kötelezettségét.

Az iskolaőr tevékenysége során az Rtv. 15-17. §-aiban rögzített arányosság és a fokozatosság elve alapvetés. Külön kiemelandó, hogy a Szolgálati Szabályzat 102/P. §-ának (4) bekezdése alapján kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie: a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, a „törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

A helyszíni látogatás alkalmával elhangzott intézményvezetői és iskolaőri beszámolók, valamint a rendelkezésre álló információk alapján kijelentető, hogy az iskolaőr tevékenysége során teljes mértékben megtartotta az irányadó normatív előírásokat. Az iskolaőr eddigi fellépései során megtartotta a fokozatosság és az arányosság elvét, egyetlen alkalommal sem kezdeményezett a felszólításon túl további intézkedést, kényszerítő eszköz alkalmazása pedig fel sem merült. Jelenlétével és tevékenységével aktívan hozzájárult ahhoz, hogy az Iskola zavartalanul működhessen, az intézményben tanuló gyermekek oktatáshoz, védelemhez és gondoskodáshoz, valamint a testi és lelki egészséghez való joga az Iskola területén, tanítási időben érvényesüljön.

A fenti megállapításaimra figyelemmel, az eljárásom keretében az Iskolában folytatott helyszíni látogatás során alapvető jogokkal kapcsolatos visszáságot nem tártam fel.

Budapest, 2023. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos